

Szerkesztőség és kiadóhivatal
 hová a lapba szánt kéziratok
 — reklamációk és —
 előfizetési pénzek küldendők
 — Maros-Vásárhely, —
 Szentgyörgy-utca 9. szám.
 — ev. ref. lelkészi lakás. —

VASÁR NAP

EGYHÁZTÁRSADALMI KÉPES CSALÁDI LAP.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
TÓTHFALUSI JÓZSEF,
 ev. ref. lelkész.

TÁRS SZERKESZTŐ:
PAÁL GUSZTÁV,
 ev. ref. koll. tanár.

KIADJA:

Az Erdélyi Ref. Egyházkerület
 „Egyházi Ertekezlete“

Megjelenik:

minden vasárnap egy iven.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egy évre . . . 4 kor. Negyedévre 1 kor
 Fél évre . . . 2 kor. Egy szám ára 10 fill.

Márczius 15.

1848 márczius 15! E napon született meg a magyar szabadság, e napon hullott le a bilincs a sajtóról!

Mintha ama evangéliomi láng, a szentlélek ereje szállotta volna meg a márcziusi ifjakat, mely az apostolokkal csodákat mivelt. S e láng felrázta álmából az alvó nemzetet, melynek érzelmeit, gondolatait nem volt szabad napvilágra hoznia addig s amely műveltségéről még tanuságot sem tudott tenni, mert nem volt szabad.

Mi várhat arra a nemzetre, mely érzelmeinek és gondolatainak kifejezésétől el van zárva; mily reménye lehet annak, hogy a művelődés útján gyorsan haladó szerencsésebb szomszédjai mellett létét fenn tudja tartani, ha eszméinek megvalósításában, alkotásainak létrehozásában korlátozzák!?

De „egy erős istenség őrzi gondosan a magyar nemzetet“! S a kétes jövő előtt oly nap derült reánk, mely évtizedekkel vitte elé az időt, honnan a magyar nemzet ujjaszületését számíthatja.

Sajtószabadság, . . . lelkiismereti szabadság! Vajha az a nap, mely a nemzetre oly áldásos jövőt jelentett, teljes mértékben árasztotta volna fényét minden egyes emberre, a hitben való megigazulás s a lelkiismeret szabadsága által. Vajha annak fényétől mindnyájan megigazulnánk, Istennek kegyelméből, a Jézus Krisztusban lett váltság által.

Légy üdvözölve ötvenkilenc év után is nemzetünk ébredésének egyik legszebb napja, úgy őrkdjék a magyarok Istene nemzete felett, hogy századok multán is lelkesedéstől lángoljon minden arcz, sebesebben lüktessen minden sziv e napon!

Nagy Endre.

Multról és jelenről.

Irta és felerolvasta Maros-Vásárhelyt 1907. február hó 24-én tartott vallásos estélyen SZÁSZ FERENC.

A 16. század a forrongó lélek viharos százada volt. A renaissance s a humanisták gazdag szellemi fényére mélységes álmából felocsudott, megébredt emberiség lelke többé nem akart megpihenni ama régi világban, melyet századok pora, nagyidők szennye, idők és emberek buta tévelygései, gonosz számítása s undok bünei tettek ránézve elviselhetetlenné. Keresett, kutatott, szomju lélekkel vágyott, vágyakozott ez a lélek egy jobb világ után, melyben leteheti végre bilincseit s melyben szállhat, szabadon szállhat fel-fel a magasba Istenhez, az örökkévaló zsámolyához.

Végre a wittembergi toronyóra nagyot ütött. Kongására az iránytalanul koválygó emberiség lelke összerendült, figyelmes lett, — aztán diadalmasan felujongott.

Érezte, hogy ama kongás csakugyan időjelzés volt. Mondjam-e mit jelzett? Születést! 390 esztendeje, hogy Luther Márton a wittembergi vártemplom ajtajára kiszegte 15 tételét. Ezzel történt az a születés: egy eszme, a reformáció született akkor s ezt jelzé ama toronyóra.

Csak épen ez, mert hiradásul biztatónul reménységre, csillag nem jelent meg az égen. A csillag fénye helyett a megelőző sötét éjszakát a Huss Jánosok, Savonarolák égre vetett máglyafénye s Párisban a bertalani éj véres áldozatainak hangos kiáltásai, halálhörgései tették rémessé. Éppen ez a miatt ujongott fel ama jelzésre, az eszme ujjászületésére az emberiség lelke, mert megértette, hogy ez számára ama rég óhajtott, keresett új világot jelenti: a haladás, fejlődés, tökéletesedés világát. Várta tőle a békesség világát is. Hiába várta! Az eszme ellenzői mindjárt születésénél oly ádáz erővel s gyűlölettel törtek ellene, hogy megmaradását igazán csak annak köszönheté, mert Isten rendelése volt s nem emberi találmány.

Béke helyett tehát új harcot teremtett, hiszen Zwingli vérkeresztiséget szenvedett érte, Németországot végig sepete a harminc éves háború s itt e hazában is mennyi keservet, mennyi könnyet, mennyi vért okozott! Amott halálra hurcolták a jó Leglédi Istvánt, Sélleit agyon gyötörték, sok derék hívővel életök árán tétettek tanubizonyiságot az igaz hit mellett. Igen, a máglyafénye itt is bevilágította azt az utat, melyen hitünk követői meggyőződésük szerint jobbak, igazabbak lehetnek s könnyebben elérhetek az üdvösség forrásához.

S míg a máglyák égtek, lobogtak rémes világitással, szólott a zsolttár, hallatszolt az ének, a rablánczra hurcolt papok, a gályarabok éneke.

De mindegy! Az emberiség ez eszme útján nagy eredményekhez jutott. Nyomán haladt előre, nagy

arányokba közeledett az eszmény: a tökéletesedés felé. El nem érte, mert mint a hegymászásnál a magasba törekvővel történni szokott: — a felfelé törekvő emberiségnek útjában is meg-megcsuszott lába alatt a föld; a merede-ről visszadobta, sokszor elborította, maga alá temette. Máskor sziklagörgeteg zudult rá, sepete sorait. Minden lépésében pedig túske megtépdeste, szikla megvérezte. Ám a haladás, a fejlődés áldozatokkal jár s ha ez áldozatokat azok, kikben az Antikrisztus lelke lakozott, ki is erőszakolták: — a keservek vigasztalássá, a megpróbáltatások lelki nagysággá, az elháró sóhajok hálaadó imádsággá, Istennek tetsző kegyes áldozatokká váltak. S a sebek? A sebek behegedtek; — a romok felett pedig új élet támadt, repkény nőtt, virágillat terjedt s megcsendült újra a madárdal.

És benn a lélekben? Oh ott még nagyobb változásokat okozott az új eszme. Régi, hamis bálványokat sujtott a porba, megrögzött tévedéseket sepet el, megszentelt előítéleteken tette túl magát s új szint, új tartalmat, új meggyőződést, új világfelfogást teremtett a megújított hit által s az elernyedtt, de fel-frissült lélek világában is megcsendült a zsoltosma: „Erős várunk nekünk az Isten”.

Nekünk magyaroknak még ennél is többet hozott az új eszme. Mi magyarok egyenesen ennek köszönhetjük nemzetül való fennmaradásunkat. Igen mert historailag bebizonyított tény, hogy ama súlyos viszonyok között, melyek hazánk és nemzetünk felett a mohácsi vész és a két királyok óta elviharoztak, egyedül a protestantizmus összetartó, miundenható ereje, gazdag nemzeti tartalma volt képes egyesíteni a maroknyi magyarságot s szellemi iránya tudta fenntartani, ápolni, fejleszteni a nemzeti nyelvet, nemzeti miveltiséget s a nemzeti összetartást.

Igy állván a dolog, illő egy pillanatra felidézni a múlt idők szellemét s megemlékezni azokról a szentekről, apostolokról, kik itt e földön, a magyar földön elhíntették az új hit magvait, hirdették az evangélium igéit az apostolok lelkesedésével és a vértanúk önfeláldozásával.

Sőt nemcsak illő, de egyenesen kötelességünk ez, hisz már ezelőtt 250 esztendővel így sóhajtott fel Pósházi János: „Valóban káros és szánakozásra méltó dolog, hogy más egyéb nemzeteknek, példájok szerint ami országunk első egyházi reformátorairól teljes historia nem irattatott, hogy lett volna örökkévaló emlékezetül a nemzedékeknek”.

250 esztendő mondok Pósházinak e feljajdulása s fájdalom még mindig úgy állunk, hogy nagy reformátoraink áldott emlékét ma sem őrzik hozzájuk méltó díszes monografiák, annál kevésbé van átmenve a köztudatba nevük, hírük, apostoli munkájuk, csodálatos erejük. Azért ne érjen gáncs, ha egyházunk, egyházi életünk mai súlyos, válságos viszonyai között

kettős kötelességtől hajtva egy pillanatig a multba vezetem a tisztelt hallgatóságot, hogy áldozunk, közösen áldozunk egyik emlékének ama halhatatlanok közül, kiknek önfeláldozása s nagysága előtt az egész nemzet köteles meghajolni.

Dévay Biró Mátyásról, kit kortársai magyar Luther melléknévvel tiszteltek meg, akarok ehelyt az idő és viszonyokhoz mértén keveset szólni.

Dévay Biró Mátyás a legelső azok közül, kik magyar létükre magyar földön a fajmagyarság között hirdették az új hit igéit. Míg ő és társai fel nem léptek, addig nem is verhető a tiszta magyarság között az evangéliumi vallás mélyebb gyökeret, mert a gyűlölt „német hit“ elnevezése visszariasztotta tőle. Pedig a mohácsi vész előtt már voltak hívei hazánkban. Hiszen maga Mária királyné, bár a régi hit híve 1523-ban, mégis az év tavaszán Albrecht ögrófhhoz, ki akkor már protestáns volt, így ír: „Édes gonosz bátyám! Ugy látszik, hogy ti ájtatos hugotokról egészen megfélemedtetek, mert régóta nem irtatok nekem. Én azonban ájtatos imádságomban nem feledkezem meg rólatok. Mindennap imádkoztam értetek, hogy Isten olyan ájtatossá tegyen titeket, amilyen én vagyok. Kérlek, írjátok meg nekem, vajjon imádságomnak volt-e foganatja, vagy sem? Ha ez nem segített volna rajtatok, egy-két fillérért szívesen áruba bocsátok néktek ájtatosságot, mert én ezzel tülön-tül bővelkedem. Szívesen írnék többet, de testvéretek György ögróf kertjébe kell sietnem ebédre, a levélvivő hírnök pedig nem várakozhatik. Maradok ájtatos hugotok Mária“. Mikor a legmagasabb helyen katolikus létükre ilyen gunyt üttek a vallásos áhitattal, mi természetesebb, hogy Buda német ajku polgárai között a Szepességben s a szász földön már számos híve volt Luther tanainak, hisz' e polgárok állandó összeköttetésben állottak a kereskedelem révén németországi rokonaikkal. A magyarság között azonban csak akkor terjedt el, midőn tudományosan képezett magyar ifjak Wittembergéből hazajöve magyar nyelven magyar célzattal hirdették.

Ilyen volt Dévay Biró Mátyás, ki a 16 ik század első éveiben született magyar nemes szülöktől Déván. Katolikus szülői lévén, előbb ő is e hiten nevelkedett s mint ilyent 1523-ik év télre forduló felében már Krakóban találjuk az egyetemen, melynek anyakönyvében bejegyzett neve után egy későbbi látogató ezeket jegyezte latin nyelven: „Ez a Mátyás hozta be a lutherán dögvést; elkárhozott ember és kárhozat fia“.

Ez egyetemen valószínűleg másfél—két esztendő t töltött Dévai; azután hazajött, szerzetbe lépett s buzgó katolikus pap lett. Azonban e tudomány szomszjas fiatal papot, ki tovább látott már faluja tornyán, az idők szelleme nem engedte falusi magányába jámbor hívei közé eltemetkezni. A wittembergi toronyóra kongása hozzá is elhatott, elhallzott s rá ő is megren-

dült. Lelkét kételyek fogták el, gyötörték a lelkiismeret kigyói s többé e helyen nem volt maradása. Isten uja elvitte őt is oda, honnan a tikkadt emberiség az élővizek hűsítő forrását várta, remélte s honnan új élet áradt az emberek elernyedt világába.

Igy került 1529 őszén a wittenbergi egyetemre. Ez egyetem míg előbb alig akadt látogatója, Luther fellépésével annyira népes lett, hogy alig birta befogadni hallgatóit. Ezért írta róla a XVI. század egyik nagy szelleme: „Ime a bölcsesség itt építé fel csarnokát: . . . eljöttek ide minden nemzet fiai Európa földről: olaszok, franciák, spanyolok, angolok, skotok a sarkszigetek lakói, sarmeték, hunnok, illírek, scythák, északról, keletről, délről, északnyugatról. S ezért dicsekedhetett el Melanchton hogy egy vacsorájánál tizenegy nyelv volt képviselve: „latin, görög, héber, német, magyar“ stb.

Az akkori tudományosság e szentelt csarnoka sűrűn látogatott hely volt a tudományoszomszjas magyar ifjuság által s Dévai Biró Mátyás itt tanulta meg, hogy régi egyháza, régi szervezetében nem állhat fenn s gyökeres reformálásra szorul: itt ébredt s erősödött lelkében a szabadságra való törekvés; itt jött rá, hogy az igaz vallásossággal áthatott lelkeknek Istenel való békességet s benső nyugalmat néhány forinttal megvásárolt bünbocsátó cédula nem adhat; itt ítélte meg régi egyháza papságának s tudományokban való elmaradott butaságát s erkölcsi súlyedését s itt szívta végre magába a reformáció megváltó igéit, üdvöt adó tanításait.

Az új eszme ellenállhatatlan erejével ragadták meg ezek lelkét s csináltak belőle renegátot, mint ahogy renegát volt Huss, Calvin, Zwingli, Luther Pál apostol s maga Jézus Krisztus is. 1531. tavaszán már mint az új hit felszentelt bajnokát találjuk Budán predikátorságban. E tisztében a hitöket változtatók rajongásával fog munkához s nem arra törekedik, hogy magának biztos, állandó, kényelmes hivatalt szerezzen, hanem arra, hogy a reformáció eszméit és intézményeit minél több különböző helyen hirdesse, terjessze és megszilárdítsa. Szépen jellemzi a predikátorok s velők Dévai munkáját egyik jeles ironk, a midőn azt mondja, hogy az ő munkájuk a magvető munkája vala, ki ha elhinté egy ponton magvait, tovább lép, hogy munkáját folytassa, Istenre bizván az áldást s neki hagyván az eredmény dicsőségét. Valóban így tett Dévai is. Alig lép fel Budán s hirdeti az új keresztelést a szószéken és sajtóban egyenlő buzgalommal, már ugyanez év őszén Kassán találjuk, hová a városi tanács egyenes meghívására jutott.

A remeté egyszerűségével, kívánván csak victust és amictust, ételmet és öltözetet. — de az apostolók lánglelkével hirdette a nagy igazságot, a maga meggyőződését a maga lelkének szent sugalatait. Hirdette, hogy egyedül hit által igazolunk meg, kimondta az egyetemes papság elvét s elvette a régi egyház papi

tekintélyével együtt annak minden ozsdiságát: bucsújárásokat, szentek segítségül hivatását stb. s csak egyedül Krisztus megsegítő erejét fogadta el.

Tette pedig mindezeket hirdette nemcsak a legelszántabban, halálmegvetéssel, nagy erkölcsi erővel, hanem a nagy tudományyal és műveltséggel s kitünő ésszel is. (Vége köv.)

Március Tizenötödikén.

*Frissen árad a márciusi szellő,
Szárnyán a szüzi napsugár röpül;
Mosolyg az ég, csak játszó köd a felhő . . . —
Oh, szent tavasz! Te szállongsz itt körül
Virág fakad életadó lehedre,
Lelkünkre ráhull fényes napsugár . . .
És vágyva kérjük: eljön-e közénkbe,
Kit nemzetünk oly rég, esengve vár?*

*Eljön-e kozzánk fényes istenarrcal
A győzedelmes égből szállt erő?
Várt messiásunk, a ki megvigasztal,
Hogy a derű a zordon éjre jő;
Az élet, a mely a mezőn virág,
A bölcs elméjén: teremtő világ . . .
Mely nélkül létünk csupán szörnyű vakság —
Örökös jogunk: emberi szabadság!*

BCU Cluj / Ince Béla

Isten ígéje.

Esaiás 5. r.

Kedves dalocskában, behízelt hangon mondek Esaiás, a próféta az ő szerelmeséről, a Jehováról s annak szőlőjéről.

Napsütötte hegyoldalon, kövér talajon van e szőlő, mondja. Jehova azt mélyen megforgatta, felásta, kötől megtisztogatta, nemes vesszővel beplántálta, őrzés végett tornyot épített közepébe, s ajtót is vágott be- léje. Szóval gondozta, minden kellővel ellátta.

Miért mondja mégis tovább szerelmese nevében: elvonszom kerítését, hadd legyen legelővé; lerontam kőfalát, hadd tapadtassék meg; ennek utánna nem metszetik meg, nem kapáltatik meg; tövis nővi fel, tüske veri fel. Ráparancsolok a felhőkre is, hogy esőt se hullassanak rá?

Azért, mert a Jehova várta, hogy szőlője — mely az „Izrael háza“ — jó szőlőt teremjen s ime vadszölőt teremttek gyönyörűséges ültetései — kik „Juda férfiai.“

Hat fajban összegezi a próféta a vadgyümölcsöt, a vadszölőt.

Vadszölő a telek és földbirtok telhetetlen birvágya, azok összehalmazása; minek büntetése szűk- ség, nagy éhség (8—10). Vadszölő a mértéktelen élet-

mód, a részegeskedés, dobzódás, mik feledtetik Isten üdvélcéljait; ennek büntetése betegség, halál, elszegényedés, megaláztatás (11—17 r.) Vadszölő a szabadon vétkezés, az ígért üdv el nem bírása, a fenyegető ité- lettől való nem félés (18—10). Vadszölő az örök erkölcsi alapok elfordítása, meghamisítása: a mikor a panaszt jönnek mondják és viszont; a mikor a sötét- séget világossággá teszik és viszont; a mikor a keserűt édesen mondják és viszont (20. v.) Vadszölő az ön- bölcsességben való elbizakodás szemben az istenivel (21.) és végül vadszölő a részegítő italok és ajándékok általi megvesztegettetés; a mikor a panasz igaznak nyilvánítottatik és az igaznak igazsága elfordítottatik — ajándékért (22).

Az ilyen vad gyümölcsöt, termőszőlőt bizony nem hiába verte maga Jehova, hogy a hegyek is meg- rendültek belé, hogy szemétként feküdtek holttesteik az utcákon; nem hiába bocsátott rá vad, kegyetlen, népet, mely gyors, mint a forgó szél, kitartó, jól fegyverzett, kegyetlen, mint oroszlán és legyözhe- hetetlen.

Mi is Isten szőlője vagyunk. Nem kevésbbé gon- doz bennünket is mint hajdan Izrael házát. Ellát min- den szükséges kellékkel: testi-lelki áldásokkal. Ke- gyelmi ajándékokkal Nemes ültetvényei vagyunk. Minden teremtett dolgoknál drágábbak. És mi is meg- csaljuk várakozásában gyümölcsseinkkel. Jó gyümöl- csök helyett termünk egrest, vadszölőt. Avagy nincse- nek közöttünk, kiknek szóljon a vagyonban telhetetlenek jajja; nincsenek-e, kiket intsen a részegeskedők, dob- zódók jajja; nincsenek-e, kiket figyelmeztessen a jaj; mely azoké, kik imigyen szólnak: kicsoda az Isten, hogy engedjünk neki? Nincsen-e helye a jajnak, mely szól az erkölcsi értékeket, igazságokat tulajdon, böl- csességökkel meghamisítóknak.

Nincsenek-e, kiknek oda menydörögje az ige: jaj azoknak, kik Isten bölcsessége előtt meg nem alázkodnak. És nincsenek-e közöttünk, kikre talál az utolsó jaj: a gonoszt ajándékért igaznak mondják, mert megvesztegethetők.

Feleljen meg a kérdésekre mindenki szívének őszinte sugallata szerint. Én úgy gondolom, hogy ha Izrael házára hat jajt kiáltott a próféta, a mi fejünkre kiáltható hatvanhat is. És mégis csodálkozunk, hogy annyi a panasz, az elégedetlenség, a zugolódás. Még több is jöhet. Az sem lehetetlen.

Hiszen a Keresztelő minden rossz fának a tüzre vettetést jövendőlte. A Krisztus pedig megátkozta a terméketlen fügefát, És az Isten? . . . Az Isten a vad- szölőt termő szőlőt megfosztja minden életfőtételétől. Átadja a megsemmisülésnek.

Molnár Imre.

Munkácsy Mihály: Krisztus Pilátus előtt. (Részlet.)

Kegyesség útja.

Mit teszel Ő érette?!

Egy hívő fiatal ember halálos ágyon feküdt, betegsége idejében tért meg s talált békét az Úrban. Egy napon édes anyja a mellék szobából így hallja őt kiáltani: „Elveszett, elveszett; hiába, elveszett!“ Aggódva siet hozzá édes anyja: „Fiam, édes fiam, csak nem vesztetted el a Jézusban vetett hitedet?“ „Nem, édes anyám“ — felelé a beteg — „teljes bizalommal megyek az örökkévalóságba, mert tudom, hogy a Jézus megváltott engem, de az életem, mely hiábavaló volt, elveszett. Huszonnégy évet töltöttem és semmit sem tettem Ő érette. Önmagamnak éltem s a világnak és csak későn adtam át magamat Neki. Ő elfogadott, de én semmit sem tettem érette, ezért van egy elveszett élet mögöttem.“

Legyen ez egy ijesztő és egyszersmind buzdító példa az ifjak számára.

Fiatal leányok! Ifju emberek! Még ma adjátok magatokat át Neki; mindennap elveszett, melyet nem Neki éltek. J. dogok, a kik ifjui erőiket az Urnak szentelve, korán beoltatnak és sok gyümölcsöt teremhetnek.

A divat.

Egy vidéki keresztyén ember városi urak társágába került egy lakoma alkalmával. Amint betaláltak az ételt, a társaság tagjai azonnal hozzáfogtak az evéshez. A mi vidéki emberünk pedig imára kulcsolta kezeit, elmondá asztali imáját s csak azután evett. Erre a társaság egyik tagja gúnyosan kérdé tőle:

„Nemde bácsikám, kigyelmeteknél még mindig a régi divat szerint megy ugye? Ott még mindig imádkoznak mindnyájan?“

„No ezt nem gondolnám, — felelt az öreg — Van néhány szarvasmarhám, azok soh'sem imádkoznak, midőn enni kapnak. Ők bizonyára az új divathoz alkalmazkodnak.“

Ez a felelet elszégyenítette a gúnyolódót.

Egyháztársadalmi élet.

Titkári jelentés.

(Folytatás.)

Egyesületünknek ez idő szerint van 68 alapító, 187 rendes és 42 pártoló tagja; összesen 297. Utolsó közgyűlésünk óta beléptek alapító tagnak: Br. Kemény Árpád, br. Kemény Árpádné, A Nagyenyedi Kisegítő Takarékpénztár, az Alsófehérmegyei Gazda-

sági Bank, Vita Ödönné, dr. Szilády Zoltán, Kovács József, dr. Garda Kálmán, Bedő Dénes, Benedek Gábor és Málnási Domokos. Így emelkedett az alapító tagok száma 57-ről 68-ra. Rendes tagokká lettek: Györfi Bereczki Lászlóné, Wohner Rudolfiné, Zeyk Árpádné, Fejér Pálné és Báthori Gyuláné. — Pártoló tagokká: Földes Edéné, dr. Mátyás Mihályné, Novák Istvánné, Reich Mihályné, Benedek Sámuelné, Kiss Jenőné, Major Jánosné, özv. Bauer Antalné, özv. Székelyhidy Jánosné, dr. Reich Béláné, Szirányi Jenőné, Bogdándy Jánosné, dr. Jeney Elek, dr. Müller Jenő, Felszegi Sándor, Bereczki Miksa és Nehéz János.

A tagok közül elhaltak: özv. Székely Ferencné, özv. Klimes Károlyné, özv. Lócsey Lajosné rendes tagok, — és özv. Kis Áronné pártoló tag. — Eltávoztak: Pánczél Józsefné, özv. Bihari Istvánné, Krenián Aurélné, Ács Endréné, Foglár Józsefné, Szathmáry Józsefné, Horváth Irén, Karsa Kálmánné rendes tagok -- és Pánczél József pártoló tag.

Tartottunk 3 matinét: 1906. január 14-én, február 11-én és március 25-én; — és két estélyt: 1905 okt. 1-én és 1906. november 3-án. — Ezeknek a célra szolgáló tisztajövedelme 1945 K 46 fillér volt.

Estélyeinken és multságainkon közreműködni egy vagy több alkalommal, szívesek voltak: Elekes Irénke, Váró Margit, Albert Margit, Bakó Irma, Berde Juliska, Kolumbán Ilonka, Kis Zsigmond, Éltető Sándor, ifj. Graef Jánosné, Farnos Eszti, Fülöp Judit, Jakab Linka, Lázár Panni, Nagy Elma, Toronyi Panni, Luce Miklós, Bodola Mariska, Habekost Alajos, Solymosi Elek, Veress Gábor, Veress István, Fogarasi Albert, dr. Farnos Dezső, a gimnáziumi vegyeskar, Balla Béláné, Hegedüs Mariska, a tanítóképző férfikara, a ref. theol. fakultás énekkara, Kenessey Béla, Lázár Amália, Winkler Lia, Szabó Gyula, Tanács József, Györke János, Lengyel Lajos, Kovács András, Jancsó Sándor, az iparos önképzőkör énekkara, Weinrich Frigyes, dr. Szilády Zoltánné, dr. Farnos Árpád, Pataky Lászlóné és Zsigmond Ferenc, kiknek ez alkalommal is leghálásabb köszönetet mondok.

Anyagi erőnk hála Istennek — célunkhoz — mértelen — kielégítő volt. A rendes alapító tagsági díjakon kívül a jövőre szóló erőgyűjtésre is gondolhattunk. Ez azonban nem zárja ki azt, hogy a tagok egyrésze ne igyekezzék tagsági díjait egy kissé pontosabban és készségesebben fizetni. Nem a magunk számára kérjük! A legnemesebb célra használjuk. Adják tehát feleslegeikből szívesen azt a csekélységet.

A rendes tagdíjakon és jövedelmeken kívül jótékony adományok is szép összegben folytak be! Adományozni szívesek voltak: Az iparos önképzőkör egy jótékonycéln estély jövedelméből 114 K 82 fillér; Zeyk Dániel — hus-osztásra két ízben — 100—100 K, özv. Müller Mihályné 10 K, az Alsófehérmegyei Gazdasági Bank 50 K, a Kisegítő Takarékpénztár az alapító-tag

diján kívül 50 K, Felszegi Sándor 30 K, özv. Gr. Kún Gézáné 20 K, br. Kemény Árpád és neje 30 K, Fogarasi Béláné 6 K Egy névtelen 6 K, Bójthe Kálmán 10 K, Zeyk Dánielné 40 véka burgonya 40 korona értékben.

A szeretet adományaiért tegye a Szeretet boldoggá életüket!

Segélyeztünk pénzzel, kenyérrel, hússal, tejjel, burgonyával, fával. — Látogattuk és vigasztaltuk a betegeket és igyekeztünk őket ellátni a szükségességekkel.

Rendes és állandó segélyben részesült 85–95 család; e mellett a szükséghez képest szegénysorsu betegek és árvák, kiknek segélyezésénél nem néztük, hogy ki micsoda nemzetiséghez, vagy felekezethez tartozik, csak azt tekintettük, hogy felebarátunk és testvérünk a Krisztusban.

A segélyosztásokat és látogatásokat szeretett elnökönkel élükön, — ki mindenütt ott van s mindenben derekasan részt vesz fáradhatatlanul, — választmányunk tagjai végezték felváltva, dicsérendő buzgósággal.

Az ügyeket 19. jkvi pontba foglalt gyűlési határozattal és az elnökségnek s tisztikarnak szükséghez mért intézkedéseivel vezettük.

A következő segélyezéseket teljesítettük. Kiosztottunk: 3095 $\frac{1}{2}$ kgr. kenyeret, 614 K 97 fillér értékben. — Fát 33 köbmétert — Nagyenyed város tanácsának szívességéből 220 K értékben. Húst 137 kgr.-ot, 160 K 64 fillér értékben. Burgonyát 100 vékát 50 K értékben. Tejet 145 K 92 f. értékben és 316 K pénzsegélyt. — Így az összes segélyezés pénzértéke a múlt közgyűlésünk óta 1517 K. 92 fillér.

H i r e k.

Olvasd a bibliát.

Jézus Gethsemánében és a tanács előtt.

Máté ev. 26. r. 3—45. és 59—66. v.

Jer! lássuk az Úr keresztjét,
Melyet fölvelt értünk!

Mintha hallanók az intő szót: Old le a te sarudat, mert a föld, melyen állasz szent föld! A következő vasárnapok oly nagy feladatokat hoznak, hogy a részletekkel alig foglalkozhatunk. Elég, ha a gyermekek meglátják magát az Üdvözítőt; ha megérik azt a kimondhatatlan szeretetet, mely szenvedéseiből élénk táru.

Arany mondás;

Az Isten azt, a ki bünt nem tud vala, tevő mi értünk bűnné, hogy mi lennénk Isten igazsága ő benne. Kor. II. 1 5., 21.

Oktató jegyzetek:

I. Jézus Gethsemánében.

Szómoru órája volt ez Jézusnak; a ki oly sokakat felemelt és vigasztalt, ő maga rettenetesen most és gyötrődik. Súlyos a teher, mely rá nehezedik; az egész világ büne nyomja az ő szent és tiszta lelkét! a mi bűneink is ott voltak. (Ezs. 53., 6.) s mind ezekért éreznie kell az Isten haragját. Keserű a pohár; előre lát

mindent: Judás csókját, Péter megtagadását, a gyalázatot, a halált, a mi hátatlanságunkat és hiültségünket is! Nehéz a küzdelem; mennyire ostromolhatta a Sátán, hogy kísértéseivel végre talán mégis elbuktsa; s mindezt azért szenvedte, mert minket oly nagyon szeretett. Nagy volt az ereje, mert imádkozott és mert egészen belenyugodott mennyei atyja akaratába.

II. Jézus a tanács előtt.

Jézus Isten fia; ellenségei semmi bünt nem találtak benne. Ha elítélik, mégis csak Isten terveit valósítják meg, ki fiát azért küldte a világra, hogy értünk szenvedjen. Jézus az embernek fia; máskülönbön nem lelt volna szenvedés, a min keresztülment; mint embernek fia hordta a mi bűneinket, mint embernek fia felmagasztaltatott s egykor ő fog itélni is.

— **A budapesti ref. egyház decentralizálása** kérdésében f. hó 5-én tanácskozott az egyháztanács által e végre kiküldött bizottság dr. Kovács Sándor főgondnok elnöke alatt. A bizottság ama tagjai, a kik a tökéletes decentralizáció hívei voltak, a tárgyalások során kénytelenek voltak belátni, hogy ennek keresztülvitele nagy nehézségekkel megy mert utjában állanak az egyházi vagyon nagyobb részének fel nem osztható természete, az egyház közintézményei, a főváros lakosságának folytonos hullámozása és az egyes egyházrészek fejlettségében és anyagi erejében feltűnő nagy különbség. A bizottság véleménye túlyomó részben Szilassy Aladár algondnok ama nézete felé hajlott a megoldás dolgában, hogy lelkiekben a kerületeknek teljes önállóságot kell biztosítani, anyagiakban ellenben, a központosítás fenntartása mellett, a kerületeknek csak nagyobb befolyást kell engedni. Az ülés végül Ballagi Aladár dr. elnöklésével öttagu bizottságot küldött ki az előzetes tárgyalásra s konkrét javaslat kidolgozására. A bizottság tagjai Káciány Géza dr. tanár, Kádár Gusztáv műszaki tanácsos, Ligárt János százados, Somogyi Lajos dr. ügyvéd és Haypál Benő lelkész.

— A horvát diákok és a glagolit liturgiális nyelv.

A horvát diákság között erős visszatetszést okozott a pápának ama döntése, a mely a glagolit liturgiális nyelv használatát erősen megszorította. A múlt hó 25-én a zágrábi egyetemen mintegy 300 diák gyűlést tartott ebben a kérdésben s három határozati javaslatot fogadtak el, a melyek közül egyenesen az „El Rómától!” jelszót adta ki arra az esetre, ha a pápa továbbra is korlátozni kívánja a glagolit nyelv liturgiális használatát. A másik határozatban tiltakoztak a pápai döntés ellen; a harmadikban pedig kimondták, hogy követelni fogják a horvát országgyűléstől a r. kath. egyházra vonatkozó költségvetési tételek törlesztését.

— **Prótestáns Világ.** Február 25-én ez alatt a cím alatt egy, a magyar protestantizmus érdekeit képviselő egyházi, politikai és társadalmi lap indult meg Budapesten ifj. Lukáts Gyula felelős szerkesztésében. A havonként egyszer, két ivnyi terjedelemben megjelenendő lap főmunkatársai: Algöver Andor, dr. Benda Jenő, Bándy Endre, Blatniczky Pál és dr. Kovács D. Boldizsár. Előfizetési ára egy évre 3 kor.

— **A Vasárnapi Ujság** márczius 10-iki száma, 32 képet közöl, melyek nagyobb része a múlt napok művészi eseményeit illusztrálja: Telepy Károly és Poll Hugó festményeinek kiállítását a Várbazárban. A szépirodalmat Sajó Sándor és Lampert Géza versei, Mikszáth Kálmán és Pekár Gyula eredeti s Wharton Edith angolból fordított regénye és Krudy Gyula elbeszélése képviselik. Egyéb közlemények: tárczczik a fővárosi villamos színházokról, a vas- és fémipari kiállítás érme-
Petőfy soproni emléktáblája, Roald Amundsen sarkutató arcképe és életrajza, idősb és ifjabb Ábrányi

Emil arczképe, közösen irt operájuk ismertetésével, képek a „Berlin” hajó katasztrófájáról, Garai Ákos humoros rajzsorozata, életképek egy falusi kovácműhelyből, tárczacikk a hétről s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, Közintézetek s egyletek, Sakkjáték, Képtalány, Egyvelcig stb. „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre négy korona, a „Világkronika”-val együtt négy korona 80 fillér. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatában (Budapest IV., Egyetem-utca 4. sz.) Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap” a legocsóbb újság a magyar nép szavára, félévre két korona 40 fillér.

A pataki asszonyok hőstette.

(Vége)

Korán reggel talpon már a kolégiumnak apraja-nagyja. Jól tudja az ifju sereg, mire való „ez” a vakáció. Osztogatják a nagyobbak a kisebbeknek a szerepeket: ti ebbe, ti amabba a szobába hordjatok fel követ, ti meg a padlásra mentek, ti a tetőre s csak figyeljete a jelszóra; há halljátok az „ad arma” kiáltást, mindenki siessen a kijelölt helyére és lásson dolgohoz. Csak nem tűrjük el azt a szégyent, hogy Rajcsányi páter telepedjék le itt és fertőztesse meg jezsuitáival e mi tisztas kollégiumunkat.

E közben feltűnnek az udvaron a professzor urak is, diszbe, feketébe öltözve. Ünnepi ruha kell az ünnepi aktushoz. Mikor mindannyian egybegyűltek és elvégezték a szokásos reggeli istentiszteletet (ahol most a „Perel uram perlőimmel” kezdetű alkalmoszerű éneket énekeltek): megindulnak komoly, méltóságos menetben a kijelölt hely, a Görög Tamás háza elé. Bizony olyan volt ez, mint mikor a bárányt mészárszékre viszik.

Nagy scörtetéssel jön szembe a kirendelt katonaság, (mintha Góliátot látnád Dávid ellenében) és négyszöget formálnak a kijelölt helyen, a piacon. Oldalukon, vállaikon félelmetes fegyver s szembe velük a professzorok csak egy iratsomagba vetik reménységüket. Sovány reménység; mit ér az igazság az erőszak ellen? Lehet az fényesebb is mint a fegyver, de nem tud halált osztogatni.

Sokáig kell várakoznia a komisszióra. Nagy áldomást íttak az este a biztos siker öröme, a páterek is még mélyebben néztek a pohár fenekére, mint máskor szoktak s egyiket-másikat jóformán csak a dobezó zavarta ki ágyából. A dobszó a vár udvaráról hangzott s indulást jelentett.

Megindult nagy sokára ez a menet is. Elöl Lehner várbíró diszes hajduival, mögöttük a kommisszió és a jezsuita páterek, hátul várbeli nép. Öröm sugárzik minden arcról, de lehangosabb a jókedv a páterek körében; óh milyen régen vártak erre az alkalomra, mennyi fáradságba, fúfangba került, míg meg tudták szerezni e mai nap diadalát! Zorgely Gergely kanonok karonfogva megy Rajcsányi házfőnökkel s hangos nevetésük mint törsturás sebzi a türelmesen várakozó professzorok szívét. Sekrestyés is jön velük, szentelt vizet és füstölőt hozva, hogy az eretnekek kitakarodása után menten kitisztítsák a kollégiumot a netalán még ott lappongó gonosz szellemektől.

A színhelyre érve Kossovics alispán felemelt hangon felolvassa a kegyelmes király rendeletét és felhívja az „iskolai coetus” elöljáróit, hogy annak ér-

telmében adják át a kollégiumot a jelenlevő jezsuitáknak. Erre Füleky rektor ur hosszabb beszédbe kezd és elmondja, hogy a kollégiumot a református hiten levő főurak fundálták, azután a felséges Rákóczi fejedelmi család vette kegyes gráciájába, legujabban meg Pálffy főhadparancsnok ur is praesidiumot biztosított nekik, amint ezek bővebben elvannak beszélve a magával hozott irásokban.

Kossovics már unja a hosszú beszédet, nem ér ő reá arra, hogy itt predikációt halgasson s ezért közbevág:

Jó, jó! csak adják be folyamodásukat a Felségnek, de a rendelet végrehajtásától ő el nem áll.

— Hadd maradjunk a királyi döntés leérkeztéig „intra dominium” — kérleli Füleky.

— Nem, nem! „Extra dominium” is lehet keresni az igazságot, — felel türelmét vesztve Kossovics.

— No hát ez ellen meg protestálunk! — szól erélyesen Füleky.

— Eh! — kiált Kossovics magából kikelve a király csak nem fog perelni alattvalóival! És int dühösen a hajdunak a kollégium irányában: előre!

— Ad arma! — sivit fel egy fülsiketítő éles hang az oda tolongott mendikánsok csoportjából (tumultus nem lehet mendikáns nélkül, hát még ha a kollégiumról van szó!) — Ad arma, ad arma! — visszhangozza száz gyerekhang előbb az utcán, majd benn a kollégium udvarán és megszólalnak a harangok a kis factoronyban: baj van, baj van, jó emberek, segítetek! és zeng és kong panaszos hangjuk siralmasan, szivtépően.

A piacon tolongó mendikáns-sereg közrefogja professzor uraimékat és mint tenger az uszó szigetet, ragadja őket a kollégium felé és be annak kapuján. Amint az utolsó mendikáns is berohan a Trója nevű épületrés „kis kapuján,” az bezárul a nyomban utána ügető hajdu orra előtt s felhangzik a jelszó: a kapuhoz!

Nosza lába kél valamennyi mozgó jószágnak. A tógátusok is neki gyürköznek és lekerül a padlásról láda, törött szék, nyugalomba vonult asztal, a tanterem padjai is kifelé indulnak s a kapuhoz vándorolnak. Egy-kettőre megelik a mennyezetig az a hosszú folyosó, mely a „kis kapun” az udvarra vezet az épület alatt. Most már hadd döngessék a kaput.

Döngetik is. Biztatja a hajdukat Rajcsányi páter meg a zord nevű Zorgel Gergely kanonok, s azok emberül neki látnak a puskatussal. Jobb is minél közelebb férközni a kapuhoz, itt nem ér az a kőzapor amellyel ablakból, háztetőről fogadja kellemetlen vendégét a diáksereg. A páterek is jónak látják a fal tövébe, a faltámasztó oszlopok fedezete alá huzódni; ott szorong Rajcsányi is szentelt vizével meg füstölőjével, amelyeket a megfutamodott sekrestyéstől vett át, de amelyeknek aligha jut ma szerep.

A vészharangok kongása, az ad arma! incendium! kiáltás az otthon időző asszonynepet is kihozta az utcára. Hiszen igaza volt a cigánynak, aki így oktatta meg fiát a diák jelszavakra: Te more! ha azt kiáltják nincsen dió (= incendium), lapulj, mert a tűz helyén még ragadhat valami a kezedhez, de ha ezt hallod: vadalma! (= ad arma) akkor szaladj, mert akkor már ott nagy veszedelem van. Jöttek hát az asszonyok is és megesett a szívük azon, amit láttak, felforrt a vérük, hogy ezt a jó diáknépet akarják elzavarni a városból.

— Ne hagyjuk, mentjük meg a kollégiumot!
— kiált Szálkáné, egy amazon-termetű asszony és izmos karja utat nyit a kapudöngető hajdukig. Félre is tolták onnan a hajdukat diadalmasan.

— Csak nem hagyjuk magunkat száradni azt a szégyent, hogy nem bírunk a csöcselékekkel? Le a molnárokért a Bodrogra! — hangzik Lehner várbíró ingerült hangja. Pár pillanat és ime fejszékkel, bárdokkal jönnek a molnárok, félreszorítják az asszonyokat a kaputól és nem hiába izzadnak; csak úgy reccsen csapásaik alatt a kemény tölgyfakapu.

— Hozzuk el mi is fegyvereinket! — vezényli a hős Szálkáné. Hazafut ki-ki és néhány pillanat alatt megtelik az utca. Szuronyerdő közeleg, a gyerekek középora utat nyit a seregnek, s im, megvillan a távolról szuronyerdőnek látszó — piszkafa, lapát, szénvonó az asszonyok kezében.

A diákok mind a háztetőre tódulnak nézni mi lesz ebből.

Van is látnivaló elég. A katonaság már eltszult az ő közáporokra, most a hajduság menekül az asszonyi szerszámok nyomaival hátukon, fejükön. A molnárok is — kitérnek bölcsen előlük (hiszen „az okosabb enged”). De még ott szorongatnak, ott lapulnak a jezsuita páterek a fal mellett.

— Csak a fejét, hogy meg ne sántuljon! biztatják a diákok, de nem is kell nekik biztatás. Sok volt már a rováson, most kiöntik bosszujukat. És csattogott a piszkafa. sujtott a lapát és szénvonó. A jezsuiták utoljára könyörgésre fogták a dolgot és életüknek mégis kedveztek.

Igy futottak, loholtak el nagy szégyenkezve vissza, vissza a vár oltalmába, hátukon, fejükön, egész testükön a „parádés” kivonulás kellemetlen emlékeivel. Kacagni való história.

A piszkafa hős amazonaink kezében megtette szolgálatát, visszaadta a kollégiumnak a szabadságot.

Délben vigan rezgett végig utcákon és a mezőn a kollégium nagyobbik haragja: győztünk, élünk!

Attius Lenci.

A Dr. Schmidt G. főtörzsorvos és physikus által feltalált híres

FÜL-OLAJ

megszüntet gyorsan és alaposan időközi **süket-séget, fülfolyást, zúgást és nehézhallást** meg idült esetekben is. Ára üvegenként használati utasítással 2 frt. Kapható **Debreczenben, Kossuth-utcza 8. szám** az „Arany Egyszarvu”-hoz című gyógyszer-tárban.

Agrár Takarékpénztár r. t. Maros-Vásárhelyt.

Teljesen befizetett részvénytőke egy millió kor.
Fiókintézetek és kirendeltségek: Csikszereda, Gyergyószentmiklós, Marosludas, Marosujvár, Nyárádszereda, Parajd, Sz.-Udvarhely és Székely-Keresztur.

Van szerencsénk értesíteni, hogy Széchenyi-téri intézeti házunk földszinti sarokhelyiségében külön

Bank és Pénzváltó-üzletet

létesítettünk, melynek üzletköre a következő:

1. **Értékpapírok, idegenpénzek** és érmek vétele és eladása.
2. **Tőzsdei megbízások** teljesítése.
3. **Sorsjegyek eladása letétjegyre** csekély foglaló lefizetése ellenében, a fennmaradó vételárat az intézet mérsékelt kamat mellett kölcsön adja, — akár pedig egyenlő havi **részletfizetésre** is. — Az első részlet lefizetése után a sorsjegyekre eső nyereség már a vevőt illeti.
4. **Sorsjegy igérvények** kibocsátása minden huzásra.
5. **Árilyam veszteség elleni biztosítás.**
6. **Kisorsolt sorsjegyek** és egyéb sorsolt értékpapírok beváltása.
7. **Előlegek nyújtása értékpapírokra** a legmérsékeltebb kamat mellett.
8. **Osztlysorsjegyek** elárúsítása.
9. **Takarékbetétek** vétele könyvecskékre, folyó- és cheque számlára.
10. **Szelvények** beváltása és új szelvények beszerzése.
11. **Utalványok és hitellevelek** kiállítása bel és külföldi piacokra.
12. **Letétek.** Elfogadunk értékpapírokat, okmányokat kezelésre vagy lepecsételt csomagban megőrzésre mérsékelt díj mellett.
13. **Magánpénztárak (Safe deposit)** Értékpapírok okmányok, ékszerek, végrendeletek stb, tűz- és betörésmentes megőrzésére szolgáló rekeszek olcsó díj melletti bérbeadása.
14. **Költségmentes megvizsgálása** sorsjegyek és mindennemű sorsolás alá eső értékpapírok huzásának.
15. **Kivondorlók**tól érkező pénzek, utalványok és chequek legolcsóbb beváltási helye.

Foglalkozunk egyáltalán mindazzal, a mi a bank- és pénzváltó üzlet körébe vág és szívesen szolgálunk elvilágosítással és utbaigazításokkal.

pénzváltó üzlet hivatalos órái:
délelőtt 8—1 óráig
délután 3—6 óráig.

Agrár Takarékpénztár Részvénytársaság
Maros Vásárhelyt.

FERENCZ JÓZSEF KESERÜVIZ

AZ EGYEDÜLT ELISMERT KELLEMESES IZŰ TERMÉSZETES
HASHAJTÓSZER.

„VASÁRNPAP“

EGYHÁZTÁRSADALMI KÉPES ILETILAP.

== AZ ERDÉLYI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET EGYHÁZI ÉRTEKEZLETÉNEK KIADÁSA. ==

Szerkesztik: Tóthfalusi József ref. lelkész és Paál Gusztáv ref. koll. tanár, Maros-Vásárhelyt.

Mi a „Vasárnap“ célja?

A „Vasárnap“ célja az, hogy legyen a mi olvasni tudó és olvasni szerető magyar és első sorban erdélyi református magyar véreinknek komoly irányu, egészséges szellemi táplálékot adó, a világ dolgairól helyesen tájékoztató olvasmánya, a melyből tápot merítsen hitének, vallásos szükségletének; megismertesse teendőivel, hogy azok teljesítése által igaz keresztyén magyar ember lehessen.

Hogyan fizessünk elő a „Vasárnapra“?

A „Vasárnap“ előfizetési díja egész évre 4 korona, félévre 2 kor., negyedévre 1 korona. Előfizetünk úgy, hogy a megfelelő előfizetési díjat postán utalványozva a „Vasárnap“ kiadóhivatala címére Maros-Vásárhelyt, Szentgyörgy-utca 9. sz. címre elküldjük. A megrendelést czélszerűen eszközölheti mindenki a maga illetékes lelkésze útján is, a ki szívesen fogja az előfizetési díjat hozzánk elküldeni.

Ne hanyagoljuk el a megrendelést, hogy a lap küldésében fennakadás ne álljon elő.

A „Vasárnap“ jutányos áron hirdetések is elfogad.

